ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії та акушерства

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
Роман ПЕРЕДЕРА
«03» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

ВЕТЕРИНАРНА ДЕРМАТОЛОГІЯ

Полтава
2026–2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни *Ветеринарна дерматологія* для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Мова викладання державна

Розробник: Панасова Тетяна Георгіївна, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри хірургії та акушерства Полтавського державного аграрного університету

31 серпня 2026 року Тетяна ПАНАСОВА

©ПДАУ 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин –	120
Кількість кредитів –	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова
Рік навчання (шифр курсу)	4 *ЗС(ФВМ)_бд_2022(ФК)*
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти вміння та навички у проведенні клінічних досліджень та реалізації заходів з лікування тварин з хворобами шкіри

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Фахові:

ФК. 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

ФК. 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

ФК 9. здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

5. Результати навчання:

РН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

РН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

РН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

Співвідношення результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Результат навчання	**Очікувані результати навчання навчальної дисципліни**
РН 1	знати хірургічну термінологію
	грамотно використовувати основні поняття в професійній діяльності
РН 3	знати патогенетичні особливості перебігу захворювань шкіри у тварин
	установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
РН 5	збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин
	вибирати ефективні методи діагностики дерматологічних хвороб тварин
	володіти основними методами лікування хвороб шкірного покриву тварин
	знаходити рішення щодо вибору ефективних методів профілактики дерматологічних хвороб тварин

6. Методи навчання і викладання

Словесні (*лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж)*; порівняння, синтетичний метод, узагальнення *(робота з навчально-методичною літературою*: *конспектування, тезування)*; наочні, практичні (*виконання лабораторних робіт)*.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у тварин. Травматичні та механічні ураження.

Тема 2. Запальні захворювання шкіри.

Тема 3. Бактеріальні інфекції шкіри.

Тема 4. Паразитарні дерматози. Мікози шкіри.

Тема 5. Алергічні захворювання шкіри.
Тема 6. Імунозалежні та аутоімунні дерматози.
Тема 7. Ендокринні та метаболічні дерматози.
Тема 8. Неопластичні процеси шкіри.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	лаб.	с. р.
Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у тварин. Діагностика дерматозів.	16	2	6	10
Тема 2. Запальні захворювання шкіри.	16	2	2	10
Тема 3. Бактеріальні інфекції шкіри.	14	2	2	10
Тема 4. Паразитарні дерматози. Мікози шкіри.	14	2	2	10
Тема 5. Алергічні захворювання шкіри.	14	2	2	10
Тема 6. Імунозалежні та аутоімунні дерматози.	16	2	4	10
Тема 7. Ендокринні та метаболічні дерматози.	14	2	2	10
Тема 8. Неопластичні процеси шкіри.	16	2	4	10
Усього годин	120	16	24	80

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у тварин. Діагностика дерматозів.	6
2	Запальні захворювання шкіри.	2
3	Бактеріальні інфекції шкіри.	2
4	Паразитарні дерматози. Мікози шкіри.	2
5	Алергічні захворювання шкіри.	2
6	Імунозалежні та аутоімунні дерматози.	4
7	Ендокринні та метаболічні дерматози.	2
8	Неопластичні процеси шкіри.	4
	Разом	**24**

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у тварин. Діагностика дерматозів.	13
	Підготовка до лабораторного заняття	6
	Підготовка презентації по темі «Морфологічні та біохімічні дослідження крові, алергологічна діагностика, гормональна дослідження, елімінаційна дієта, біопсія шкіри, гістологічне дослідження, імуногістохімічні або імунофлуоресцентні методики, дослідження на системні захворювання»	7
2.	Тема 2. Запальні захворювання шкіри.	9
	Підготовка до лабораторного заняття	2
	Підготовка презентації по темі «Особливості діагностики, лікування, профілактики дерматиту, токсидермії, екземи у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо»	7
3.	Тема 3. Бактеріальні інфекції шкіри.	9
	Підготовка до лабораторного заняття	2
	Підготовка презентації по темі «Особливості етіології, перебігу, діагностики та лікування піодермій у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо.»	7
4.	Тема 4. Паразитарні дерматози. Мікози шкіри.	9
	Підготовка до лабораторного заняття	2
	Підготовка презентації по темі «Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики паразитраних дерматозів та мікозів шкіри у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо.»	7
5.	Тема 5. Алергічні захворювання шкіри.	9
	Підготовка до лабораторного заняття	2
	Підготовка презентації по темі «Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики алергічних дерматозів у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо.»	7

6.	Тема 6. Імунозалежні та аутоімунні дерматози.	11
	Підготовка до лабораторного заняття	4
	Підготовка презентації по темі «Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики імунозалежних та аутоімунних дерматозів у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо»	7
7.	Ендокринні та метаболічні дерматози.	9
	Підготовка до лабораторного заняття	2
	Підготовка презентації по темі «Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики ендокринних та метаболічних дерматозів у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо».	7
8.	Неопластичні процеси шкіри.	11
	Підготовка до лабораторного заняття	4
	Підготовка презентації по темі «Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики неоплазій шкіри у екзотичних тварин: рептилії, декоративні гризуни, декоративні птахи, тхори тощо2.	7
Разом		80

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені робочим навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

11. Оцінювання результатів навчання

Результат навчання	Форми контролю результатів навчання
РН1	Поточний: опитування, виконання тестів, виконання лабораторних робіт, контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи. Підсумковий: залік.
РН3	Поточний: опитування, виконання тестів, виконання лабораторних робіт, контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи. Підсумковий: залік.
РН5	Поточний: опитування, виконання тестів, виконання лабораторних робіт, контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи.

	Підсумковий: залік.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування по темі лекції	Виконання лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи	Контрольна робота	
Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у тварин. Діагностика дерматозів.	1	6	2		7
Тема 2. Запальні захворювання шкіри.	1	2	2		7
Тема 3. Бактеріальні інфекції шкіри.	1	4	2		7
Тема 4. Паразитарні дерматози. Мікози шкіри.	1	4	2	22	29
Тема 5. Алергічні захворювання шкіри.	1	4	2		7
Тема 6. Імунозалежні та аутоімунні дерматози.	1	4	2		7
Тема 7. Ендокринні та метаболічні дерматози.	1	4	2		7
Тема 8. Неопластичні процеси шкіри.	1	4	2	22	29
Разом	**8**	**32**	**16**	**40**	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Опитування

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
1 бал (максимальна)	опанував та показав повний результат навичок за результатами навчання: знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини; установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин,

	знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
0 балів	Здобувач не показав навичок за результатами навчання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання лабораторної роботи

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
2 (максимальна)	узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання лабораторних робіт, які забезпечують передбачені результати навчання.
1 бал (мінімальна)	здобувач показав мінімальне виконання завдань за результатами навчання
0 балів	Здобувач не виконав завдання лабораторної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання самостійної роботи

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
2 бали (максимальна)	опанував тему самостійної роботи та показав повний результат навичок за результатами навчання: знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини; установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
1 бал (мінімальна)	здобувач показав мінімальне виконання завдань за результатами навчання
0 балів	Здобувач не виконав завдання самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
22 бали (максимальна)	здобувач узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за запланованими результатами навчання: знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини; установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
13 балів (мінімальна)	здобувач опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за запланованими результатами навчання.
0 балів	Здобувач не виконав завдання контрольної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальна дисципліни

Інструменти для діагностики та лікування тварин з хворобами шкіри, тварини із дерматологічними захворюваннями, проекційна апаратура.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчально-наукова лабораторія кафедри хірургії та акушерства.

13. Політика навчальної дисципліни

Ключові принципи, якими керуються викладач і здобувачі вищої освіти: повага до особистості, доброзичливість і позитивне ставлення, довіра у взаєминах, партнерство. Активність, ініціативність і творчий підхід заохочуються.

– **щодо термінів виконання та перескладання:**

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку

семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.

– щодо використання інструментів штучного інтелекту:

Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування.

Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.

– **щодо відвідування занять:** відвідування занять є обов'язковим.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлай-курс та перезарахувати здобуті результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

– щодо оскарження результатів оцінювання:

Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання

здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Miller H. W., Griffin C. E., Campbell K. L. Muller & Kirk's Small Animal Dermatology. 8-е вид. St. Louis: Elsevier Saunders, 2020. 960 с.
2. Jackson H. A., Marsella R. (упоряд.) BSAVA Manual of Canine and Feline Dermatology. 4-е вид. Gloucester: British Small Animal Veterinary Association, 2021. 350 с.
3. Campbell K. L., Bruet V., Scott D. W. Small Animal Dermatology: A Color Atlas and Therapeutic Guide**.** 4th ed. Philadelphia: Elsevier, 2016. 524 p.
4. Nuttall T., Paterson S. Clinical Atlas of Canine and Feline Dermatology. Oxford: Wiley-Blackwell, 2018. 304 p.
5. Mason I. S., Kwochka K. W., Lloyd D. H. Skin Diseases of the Dog and Cat: A Color Handbook. 3rd ed. London: CRC Press, 2017. 360 p.
6. Gross T. L., Ihrke P. J., Walder E. J. Manual of Skin Diseases of the Dog and Cat. 2nd ed. Oxford: Wiley-Blackwell, 2009. 450 p.
7. Foster A. P., Foil C. S. BSAVA Manual of Canine and Feline Dermatology. 4th ed. Gloucester: British Small Animal Veterinary Association, 2018. 384 p.

Допоміжні

1. Передера Р., Передера О. Аналіз причин виникнення та заходів профілактики пододерматиту у кролів. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій*. Серія: Ветеринарні науки, 2024. 26 (113), 30-35.
2. Передера Р., Передера О. Клінічні ознаки пододерматитів кролів та сезонна динаміка їх розвитку. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій.* Серія: Ветеринарні науки, 2024. 26 (115), 20-26.
3. Киричко, Б.П., Шепель, К.Ю., Передера, Р.В. Клінічно-експериментальне обґрунтування застосування препарату Вівадерм за лікування шкірних хвороб у тварин. *Scientific Progress & Innovations*, 2025. 28(1), 228–233.
4. Передера Р.В., Передера О.О. Діагностика та лікування кролів за пододерматитів *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій.* Серія: Ветеринарні науки, 2025. 27 № 118, 57-62.
5. Передера, О. О., Передера, Р. В., Лавріненко, І. В., Петренко, М. О. Ефективність використання зовнішніх лікувальних засобів за дерматитів собак, викликаних грибами роду Trichophyton. *Scientific Progress & Innovations*, 2025. *28*(2), 181–187.
6. Медведєв К.С. Методичні вказівки з діагностики хвороб шкіри дрібних домашніх тварин. Методичні вказівки для підготовки фахівців рівня «Магістр» з ветеринарної медицини. Київ, Вид. центр НАУ, 2008. 25 с.

7. Киричко Б. П., Дмитренко Н. І., Шепель К. Ю., Панасова Т. Г. Порівняльна ефективність методів лікування собак, хворих на піодермію. *Scientific Progress & Innovations 28 (3). 2025.* С. 217–221. doi: 10.31210/spi2025.28.03.33

Інформаційні ресурси

1. Dawn Logas. Diagnostics and Therapy in Veterinary Dermatology. 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vetbooks.ir/category/clinical-sciences-books/dermatology/?utm_source=chatgpt.com

2. Консенсусні рекомендації Всесвітньої асоціації ветеринарної дерматології (УВДТ). Режим доступу: https://uvdt.com.ua/konsensusni-rekomendatsii-vsesvitnia-asotsiatsiia-veterynarnoi-dermatolohii-sg/?utm_source=chatgpt.com